

**Departament de Territori i Sostenibilitat
Pl. Pompeu Fabra, 1
17002 Girona**

N'Enric Cortiñas Gutierrez, amb DNI 46408147N com a president de l'Associació de Naturalistes de Girona, entitat sense ànim de lucre amb NIF G17066184, domiciliada a Girona, carrer de les Monges 20 indica:

SUGGERIMENTS EN LA FASE DE CONSULTES DE L'INFORME DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL PRELIMINAR DEL PLA DE L'ENERGIA I DEL CANVI CLIMÀTIC DE CATALUNYA 2012-2020 PER DETERMINAR EL DOCUMENT DE REFERÈNCIA

Després de consultar l'Informe de Sostenibilitat Ambiental preliminar sotmès a consultes per la Subdirecció d'Avaluació Ambiental, proposem que el document de referència inclogui els següents aspectes, els quals persegueixen l'objectiu d'un PECAC 2012-2020 que sigui la base d'un veritable canvi del model energètic que adequi la garantia de l'abastament energètic a la societat i als sistemes productius tot afrontant amb plenitud la reducció de l'emissió dels gasos d'efecte hivernacle (GEH), la millora de les condicions ambientals dels nostres ecosistemes i les condicions d'equitat social i democratització de la generació, accés i ús responsable dels recursos energètics. En resum, una major capacitat resilient de la nostra societat davant la crisi ambiental que hem forjat i la crisi del model energètic dominant.

SUGGERIMENTS

1.- L'Informe de Sostenibilitat Ambiental del PECAC haurà d'incloure i, per tant, avaluar, els diferents escenaris previstos i que preconfiguren l'adopció dels objectius del Pla. Aquests escenaris, fins ara previstos en el document PROENCAT, han d'integrar no només la declaració de l'Agència Internacional de l'Energia del pic del petroli el 2006, sinó les previsions (si es vol les optimistes i pessimistes) dels pics previstos i disponibilitat de recursos com el gas, el carbó i l'urani, així com la capacitat de subministrament de matèria primera per a biocombustibles sense que això suposi incrementar els desabastaments i increments de preus dels aliments.

Els objectius PECAC 2020 han de contemplar:

- Garantir la seguretat i la qualitat del subministrament; establir un model competitiu econòmicament i amb menys dependència exterior; respectar el medi ambient; un pes més gran de les energies renovables; almenys hauria de ser el pes principal reduir el consum dels combustibles fòssils; millorar l'eficiència en la utilització de l'energia;
- Tancament de les centrals nuclears.

- Establir una política d'estalvi energètic, avançar cap a un sistema energètic descentralitzat i democràtic.

El PROENCAT ha de concretar les restriccions que impliquen els diversos escenaris, les conseqüències que se'n deriven i els objectius que impliquen. Aquesta anàlisi ha d'incloure la previsió de les diferents situacions d'emergència provocades per riscos derivats en la generació d'energia o per situacions de desabastament de recursos.

Malgrat que el Pla té una vigència per al període 2012-2020, les previsions dels escenaris han d'allargar-se pel cap baix fins al 2030, tot i que seria recomanable allargar-lo fins al 2050. Aquesta necessitat sorgeix de la constatació que els canvis estructurals són lents o sovint no s'adapten a les figures de planificació i que les tendències han de ser previstes a llarg termini per tal de disposar d'una correcta gradualitat i gradació de la prioritat de les mesures que han de conformar el nou PECAC.

Entre les variables d'aquest escenari s'hi han de comptar:

- els pics previstos de recursos energètics fòssils i minerals
- les emissions de GEH previstes en els acords internacionals i els reclamats per la comunitat científica, així com els costos directes i indirectes de no assolir-ne els objectius
- les emissions de NOx i PM previstes en els acords internacionals i els reclamats per la comunitat científica, així com els costos de salut pública directes i indirectes de no assolir-ne els objectius.

2.- La definició d'una metodologia precisa per avaluar els objectius, eixos estratègics i mesures concretes que els desenvolupin. Així, els objectius no només s'han de concretar amb caràcter general, sinó que han de figurar quantificats a mig i llarg termini (tant dins la vigència del Pla com més enllà d'aquesta vigència), de manera que permeti fer un correcte seguiment de l'estat d'implantació del pla. Aquests objectius també han de figurar desglossats per cada eix i mesura concreta (seguint el patró definit anteriorment). En cada cas (general, eixos i mesures) el promotor haurà de precisar els estalvis energètics esperats en cada fase, alhora que definir per cada eix i mesura les accions que caldria emprendre si no s'assoleixen els objectius parcials o totals.

Caldria analitzar alhora la incidència econòmica i energètica que pot tenir en els objectius, eixos i mesures la manca o retard de transposició suficient dels acords internacionals o europeus al marc normatiu estatal i català (com podria ser el cas de la [Directiva 2002/91/CE](#) i l'anunci de denúncia per incompliment per part de la Comissió Europea del 24 de novembre).

A continuació es citen comentaris concrets als principals eixos estratègics

- 3.2.1.1 No contempla un increment de xarxa ferroviària pel conjunt del territori. Fora de Barcelona només contempla una millora del transport col·lectiu per carretera.
- 3.2.2. Es crearà un marc favorable per a la generació local d'energia en els edificis

per tal d'aconseguir edificis exportadors nets d'energia. Net metering anual i no hora-hora amb un objectiu clar: afavorir la instal·lació massiva de fotovoltaiques i/o minieòlica als edificis on el benefici vagi cap al petit productor i no a les elèctriques. Garantir el dret de tothom a l'autoconsum i venda de l'excedent elèctric amb condicions justes. Que el procediment de balanç net d'energia entre productor i distribuïdor que resta pendent del Real Decret d'autoconsum del govern espanyol d'aquest 18 de novembre de 2011 no obligui a instal·lar autoconsum molt petit, o el freni i no es desenvolupi.

- 3.2.5. No al Hub gasista de Catalunya al sud d'Europa. És una acció que perpetua el model energètic actual de grans companyies i de fonts fòssils i nuclears.
- No es justificable el concepte desenvolupament sostenible. La vessant d'Economia del Desenvolupament Sostenible ha de ser economia social, solidària, cooperativa, ecològica i no l'actual model capitalista que es demostra que no és sostenible, ni just, ja que es basa en les finances, l'especulació, el creixement, el mercat lliure, la globalització, la deslocalització, la precarietat social i laboral, la injustícia i la fam.
- Pàgina 50, no indica la incineració de residus municipals de la comarca del Gironès.
- Pàgina 57, no parla del Decret 147/2009, de 22 de setembre de la Generalitat el qual regula els procediments administratius aplicables per a la implantació de parcs eòlics i instal·lacions fotovoltaiques a Catalunya. Aquest estableix les Zones de Desenvolupament Prioritari (ZDP) per a la implantació de parcs eòlics i que ara mateix està pendent de processos judicials la seva aprovació.

3.- Les dades incloses en l'ISA preliminar (energia, població, sòl ocupat, xarxes de transport de persones, de mercaderies, de serveis...) han d'integrar el període 1990-2010 que permetin analitzar les evolucions tendencials i les previsions de creixements incloses en el planejament territorial i sectorial existent, tant a nivell català com estatal: Pla Territorial General de Catalunya, plans territorial parcials, Plan Estratégico de Infraestructuras de Transporte, Pla d'Infraestructures de Transport de Catalunya, Pla Director d'Infraestructures, **Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus Municipals de Catalunya, Progremic, Progroc, Progric, Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya...**

4.- L'ISA ha d'analitzar les col·lisions que es produeixin entre el PECAC i el planejament territorial i sectorial i avaluar els mecanismes de revisió que el PECAC inclogui per permetre corregir les previsions d'aquests planejaments.

5- L'ISA ha de contemplar les disfuncions que l'acceleració del canvi climàtic pot suposar en la variació de disponibilitat d'aigua per a abastament de la població (amb la incidència energètica d'un major ús de les dessaladores), manteniment de cabals ecològics (amb la incidència per la disponibilitat com a refrigerant en els centres de generació), o la capacitat d'emmagatzematge (amb la incidència en la generació hidroelèctrica), així com les mesures a adoptar si els balanços cíclics negatius s'accentuen. Cal definir els escenaris de disponibilitat previstos i de necessitats mínimes.

6.- El PECAC ha de contemplar escenaris de:

Major reducció de GEH. Les reduccions previstes en els objectius 20-20-20 són insuficients per respondre a les demandes internacionals.

No té en compte que Kioto és un fre pel desenvolupament de les energies renovables i la reducció dels GEH, ja que limita la reducció de les emissions, estableix mecanismes flexibles d'intercanvi i comerç d'emissions, a més a més dels MDL (mecanismes de desenvolupament net). El comerç d'emissions i els MDL afavoreixen la construcció de grans centrals degut als costos burocràtics que comporta tot el sistema, dóna peu a frauds, etc.

Democratització de la generació (generació distribuïda i microgeneració) i la incidència en la dimensió de les xarxa de distribució i en les pèrdues pel transport d'energia elèctrica. En concret s'han d'analitzar els canvis legislatius necessaris per provocar el canvi de l'actual model oligopolístic a un altre de més democràtic i eficient.

La reducció de residus valoritzats energèticament si s'assoleixen els objectius en la selecció de les fraccions.

Incidència de pèrdua de pes de la mobilitat motoritzada per l'increment dels usuaris del transport públic i la bicicleta.

7.- La gradualitat i prioritat de mesures, així com la seva implementació i l'increment de l'eficiència energètica, han d'estar acompanyades de mesures que garanteixin la reducció del potencial generador d'energia final, de manera que es consolidi la disminució de la intensitat energètica i la gestió d'un consum energètic decreixent. La mesura bàsica de la sostenibilitat del PECAC és la reducció de l'energia consumida i l'increment de l'energia generada amb fonts renovables.

8.- Els objectius 20-20-20 s'implementen localment i són voluntaris. Per tant, el PECAC ha de normativitzar l'adopció d'aquests objectius i d'incloure i avaluar les mesures locals que han de permetre assolir-los.

9.- L'anàlisi dels costos de generació per sectors ha d'incloure els costos totals dels processos, des de la construcció del recurs tecnològic fins al seu desmantellament, incloent les emissions de CO₂ per l'obtenció del recurs fins al seu tractament (GEH o NOx en el cas dels combustibles fòssils, estocatge i tractament en el cas dels residus nuclears).

10.- Cal introduir en totes les fonts de generació l'avaluació de la seguretat i incidència (valorada en repercussions ambientals, salut pública, i costos privats i públics) dels riscos derivats de cada sector. En el cas de la generació elèctrica amb centrals nuclears, cal introduir els elevats costos públics que s'han d'assumir en casos d'accidents per la manca d'assegurances que cobreixin aquests riscos. En el cas de les centrals tèrmiques instal·lades en zones d'especial protecció atmosfèrica, cal valorar la incidència en la qualitat de l'aire i la salut pública i ponderar-los amb els costos d'instal·lació i explotació.

11.- En establir el grau de dependència externa, s'ha de comptabilitzar l'energia elèctrica generada en centrals nuclears com provinent d'un recurs extern: el recurs mineral emprat no prové de Catalunya.

12.- L'apartat 2.5 relatiu a les centrals nuclears ha de ser esmenat per complet. Està mancat d'objectivitat i de plena identificació de tots els factors que intervenen en la seva avaluació.

Fa un estudi molt pobre de les possibles repercussions de l'energia nuclear, a banda que considera que aquest tipus d'energia té beneficis (últim i penúltim paràgraf de la pàgina 21).

L'energia nuclear no té cap benefici. No redueix la dependència del petroli perquè igualment es serveix d'aquest en tot el seu procés d'utilització. Minería, transport, funcionament, desmantellament i gestió de residus. No contempla que si la generació nuclear es generes en renovables i no combustibles fòssils aquest suposat avantatge ja no es dona.

Un interrogant que no té en compte són les emissions de radioactivitat en operació normal que tenen les nuclears i els incidents constants que pateixen.

- Hi ha més països que pensen en abandonar l'energia nuclear i donen passos: Bèlgica, Mèxic, Suïssa, etc.
- Qui determina la vida útil de les centrals? La pròpia indústria nuclear? D'aquesta manera es permet l'operació de centrals clarament envellides o s'intentin allargar la vida modificant les instal·lacions.

Consideracions concretes respecte l'energia nuclear (comentaris a la taula)

En contra:

- Hi falta el perill del risc d'accident nuclear, a més hi ha la problemàtica dels residus actius per desenes de milers d'anys.

A favor (per nosaltres cap motiu a favor justificat en les següents premisses):

- No és una energia barata de produir ja que no es té en compte els costos ambientals ni els de desmantellament i la gestió dels residus.
- No es poden solucionar els elevats costos de construcció, donat que sempre es donen sobre costos milionaris. Tenim exemples com el projecte d'Olkiluoto (Finlàndia), que acumula més de 3 anys de retard i ha superat més del 55% el pressupost inicial, arribant a un cost superior als 5.000 milions d'euros.
- És molt provable que les renovables agafin el pes principal de l'abastament energètic del futur immediat.
- Sí que emet CO₂ al llarg de tot el seu cicle de vida (66 gr de CO₂ per cada kWh produït).
- El preu de l'Urani és igualment fluctuant.
- No permet independència energètica.

Que la producció sigui constant és més un problema que un avantatge. La flexibilitat de les tecnologies gestionables (gas, biomassa, hidràulica) és una avantatge sobretot en el

proper model energètic basat principalment en renovables intermitents. Només fa falta 0,04 MW de potència de reserva (gas natural, biogàs, biomassa,...) per cada MW d'eòlica o fotovoltaica instal·lat. A part que la disponibilitat de les nuclears ha disminuït considerablement degut a les constants incidències de funcionament (les mesures de seguretat no eviten les constants avaries. Ascó acumula gairebé un centenar de problemes en els darrers 4 anys).

L'últim apartat del capítol dona a entendre que les nuclears de Catalunya no estant amortitzades, i en realitat sí que ho estant. Pel que fa a les conseqüències del seu tancament immediat no contempla un escenari de tancament de les nuclears acompanyat d'una reducció del consum i una major producció en energies renovables. L'escenari perfectament possible i el desitjat.

13.- L'ISA hauria d'identificar els sectors amb major potencial d'estalvi energètic i d'adaptació a fonts de generació renovables. Aquest major potencial s'hauria de correspondre amb mesures concretes prioritzades amb caràcter general i per cada sector.

14.- L'ISA hauria d'avaluar la idoneïtat de les ubicacions de les centrals generadores d'energia final que proposi el PECAC, tenint en compte que el PECAC no només ha de ser un compendi d'accions de promoció, sinó que ha de concretar i detallar el sistema de generació. A més de les ubicacions l'ISA ha de poder valorar els criteris de selecció de les ubicacions.

15.- L'ISA ha d'avaluar les fonts de finançament i viabilitat econòmica de les mesures proposades en el PECA: Malgrat que aquest aspecte podria estar integrat en la memòria econòmica i financera del Pla, ha de poder ser avaluat també amb plenitud en la seva incidència social i ambiental.

16.- L'ISA ha d'analitzar la problemàtica en l'assignació de preus del mercat elèctric i discernir si el sistema genera dèficit i si se n'arrossega, així com l'afectació que aquesta situació pot tenir sobre l'assoliment dels objectius del pla en matèria de canvi climàtic. Així mateix, l'ISA ha de proposar altres models d'assignació o mecanismes alternatius que reassignin els marges de beneficis econòmics empresarials a la implantació de tecnologies amb fonts renovables.

17.- L'ISA ha d'avaluar en general l'actual sistema de fiscalitat dels diferents recursos energètics, detallar si integra tots els normatius (per exemple la *Directiva 2011/76/UE*) i avaluar la incidència d'aplicacions de noves taxes o derivació dels recursos generats per les taxes actuals al desplegament de mesures prioritàries del PECAC.

C/de les Monges, 20. 17007 Girona
tel: 972 223 638, fax: 972 227 068
e-mail: info@naturalistesgirona.org
web: www.naturalistesgirona.org

Enric Cortiñas Gutiérrez (President Associació de Naturalistes de Girona)
Girona, 2 de Desembre de 2011